

SZÖVEG –
FÁBIÁN TIBOR református lelkész, publicista

SZENTJOBBA ÉS A SZENT JOBB

A legjelentősebb magyar vallási ereklyének számító Szent Jobbról tudományos bizonyossággal nem állítható, hogy valóban Szent István jobb keze. De akár az is lehet, hiszen Szentágothai János és Réthelyi Miklós professzorok 1988-ban és 1999-ben végzett anatómiai vizsgálatai arra az eredményre jutottak, hogy egy 900-1000 éves, mumifikálódott, erős szorítású férfi kézfej található az ereklyetartóban. Az alábbi történet a legendák és a történelem szálaiból szőtt mese, amely segít megérteni egy katolikus ereklye tiszteletét, amely a hit világába kalauzol.

◆ Nem sokkal azután, hogy ez a Máté fehérvári szolgálatából hazaérkezett családi birtokára, a Beregis nevű, Berettyó-menti kis faluban elindult a szóbeszéd: a pap valami furcsa ereklyét hozott magával, amit elásott családja fából készült templomában, a sűrű erdők övezte dombokon. Képzeltető a nagy meglepetés, a fejvesztett rohanás és kapkodás, amikor 1083. augusztus 20-án a király ünnepélyes ceremóniával felnyitotta az államalapító sírját, és kiderült, hogy a jobbkez és a királyi pecsétgyűrű már nincs benne! Azokban a napokban az egész udvar azt találgatta, vajon hogyan juthatott rabló a sír közelébe, amikor pedig papi személy vezetése alatt fegyveres katonák őrizték annak nyugalmát éjjel és nappal. A gyanú hamar Máté papra terelődött, ezt erősítették a Bihar vármegyéből érkező hírek is. Végül László elhatározta, maga jár utána az igazságnak, és elindult az ország keleti felébe. A bihari püspök és környezete megerősítette, valóban az hírlík a vidéken, hogy Máté nem üres kézzel érkezett haza fehérvári szolgálatából. De, hogy mit rejteget a berekisi fatemplomban, azt a kis falu lakói is csak találgatták, senki nem látta ugyanis a titokzatos ereklyét. László leszegett fejjel, gondolataiba merülve lovagolt át a Berettyón átvezető keskeny fahídon. Már messziről látszott a dombon álló istenháza, amelyet temető és szőlős vett körül, de a látóhatárt sűrű erdő keretezte mindenfelől. Csendben poroszkált keresztül a királyi küldöttség az aprócska ablakaival bámuló kicsi házak között, és nemsokára a folyó újabb ágához érkeztek, amely az előzővel együtt valóságos szigetként ölelte magához a települést. Természetes védőgyűrű övezte hát Beregist, a folyó kanyargó medrét pedig gőzölgő mocsár vette körül. A nem várt vendég hamar nyakig érő dagonyából kereshette a kiutat. Jól is jött a Berettyó és holtágai, mocsarai által nyújtotta védelem a kis falu lakóinak, bármilyen veszedelem tört rájuk. A szelíden emelkedő dombon, amelyen a kis fatemplom állt, a falu apraja-nagyja összegyűlt a királyi fő fogadására. Mindenki térdre ereszkedett László előtt. Néma ámulattal hódoltak a már életében legendás híru uralkodó előtt. „Ő az! László urunk! László király!” – suttogták megilletődötten innen is, onnan is. A férfiak bajszuk pödreséről is megfélemedtek, fejfedőiket kezeikben gyűrték. A gyermekek még pisszenni sem mertek, az asszonyok könnye pedig kicsordult a délceg királyi vendég és fényes kísérete láttán. Mindenki tudatában volt, hogy újabb koronás fő egyhamar nem érkezik még a környékre sem. „Nagy nap ez Beregisnek” – súgtak össze az emberek, de azt még senki sem tudta, jó vagy rossz vége lesz-e a király jöttének. A tömeg előtt pár lépéssel Máté pap térdepelt, azaz Mercurius, ahogy egyházi körökben nevezték.

Kép - Jakab Gyula

„Uram, királyom! Tudom, hogy minden és mindenki ellenem szól. Nem tagadni jöttem, hanem bűnt vallani. Ne másutt keresd szent királyunk jobbját, és ne másutt kutasd annak tolvaját. Mert mindez én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem.” László összeráncolt homlokkal hallgatta: „Te raboltad hát meg István király háborítatlan sírját? Te ragadtad el testének egy darabját? Beszélj hát, amíg megteheted. Mentsd magad!” „Tudod, királyom, olyan vidék ez, amelyen mindig átvonul az ellen. Mi még csak-csak védve vagyunk ezen a kicsi szigetekén, de innen le egész Biharig és még tovább délre nincs, ami megállítsa az ellenséges támadást. Sokat könnyörgtem drága Máriánkhoz, segítse meg népünk a bajban, védjen és óvjon minket a menny magasából. Végül egy éjszaka égi sugallatom támadt. Úgy vélem, csakis angyal lehetett, aki fényességtől övezve megszólított.” László megrezdült, mintha álomból eszmélt volna: „Beszélj hát, Máté! Mit mondott az angyal?” „Azt, hogy a magyarok szent királya a menny országából is őrzi országát. S ahol az ő szent jobb keze lakozik, ott békesség honol. Ott nem talál behatolást az ellen. Ott mennyei seregek védik életünk. Úgy okoskodtam hát, az égi hírnök szaván töprengve, hogy a te kardod, fenséges király, elég Fehérvár őrzésére. De nekünk, ott a messzi Bihar vármegyében, a mi kis

falunknak csak a Berettyó nyújt oltalmat, az is csak ideig-óráig. Ezért hoztam hát magammal szent királyunk jobb kezét, amelyet mint drága ereklyét rejtettem el családi templomunkban. De azt senki tudomására nem hoztam, minő kincs birtokában vagyok. Vártam a kinyilatkoztatás idejét, amikor tettemről számot adhatok. Most azért ítélt felettem, uram, királyom! Az legyen büntetésem, amit nekem szánsz! Elfogadom, elhordozom.” László hosszasan nézte Máté papot. Hol őt, hol a mögötte térdelő embereket, hol pedig a kis templomot, amelynek vékony tornya mint felkiáltójel magasodott a domb fölé. Haragja, ítélkező indulata időközben megértő kegyes békességé szelődött szívében. Büntető szándékkal érkezett, de rájött, itt nem erre van szükség. Egy egyszerű papocska meglátta, mi a nép óhaja. Nem csálni akart, nem lopni, nem is a maga hasznát keresni, csak isteni segítségért áhítozott, a maga módján. „Úgy. Legyen hát úgy, Máté. Légy hát a Szent Jobb őrizője! De ne titkon, ne lopva, mert az nem illik Krisztus egyháza papjához, hanem nyíltan vállalva drága elődöm jelenlétét, égből érkező támaszát. Mert békességet nyer, aki a menny magasából várja élete nyugalmát. Adjon hát szent életű királyunk jobbjára és a mi Megváltó Urunk békét és védelmet neked, a tieidnek, Beregis népének és minden magyaroknak e tájon! S e hely mától neveztesse István urunk kezéről Szentjobbnak.” ◆

